

Graviditetsenkäten

FRÅGOR OCH SVAR

MÅLGRUPP:
MEDARBETARE I VERKSAMHETER SOM MÖTER DE
KVINNOR SOM SKA BESVARA ENKÄTEN

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Frågor och svar om Graviditetsenkäten – för medarbetare

Version 2, september 2020

Innehåll

Vad är Graviditetsenkäten?.....	3
Varför en Graviditetsenkät?	3
Vem kan besvara enkäten?	3
Varför ställs frågor bara till den födande och inte till partner?	3
Så här gör kvinnan för att delta:	4
Var hittar man enkäten när man loggat in?	4
Hur når vi kvinnor som inte har e-legitimation?.....	4
Vad händer den 1 oktober?.....	5
Vilka typ av frågor ställs i enkäten?.....	5
Varför är frågorna så intima?	5
Vilka språk finns enkäten översatt till?	5
Vem har tagit fram frågorna i Graviditetsenkäten?	5
Hur länge kommer Graviditetsenkäten att pågå?	5
Hur får verksamheten reda på resultaten?.....	5
Hur gör regioner som inte har direktöverföring av uppgifter från journal till Graviditetsregistret?	6
Vad händer vid missfall?	6
Vad händer om barnet dör i magen eller vid förlossning?	6
Vad händer om kvinnan byter mödrahälsovårdsmottagning under graviditeten?7	
Hur kommer Graviditetsenkäten att kommuniceras?	7
Vilka nås av enkäten? Inklusions- och exklusionskriterier	7
Kan man se vad enskilda kvinnor har svarat?	7
Vad är viktigt att tänka på för mig som jobbar i mödrahälsovården	7
Vad är viktigt att tänka på för mig som jobbar på förlossningsklinik	8
Vad är viktigt att tänka på för mig som jobbar i barnhälsovården?	8
Var vänder jag mig om jag har frågor om Graviditetsenkäten?	8
Vem bekostar Graviditetsenkäten?	8

Vad är Graviditetsenkäten?

Graviditetsenkäten är en enkätundersökning som riktar sig till alla kvinnor i Sverige som är gravida, nyblivna mammor eller som fött barn för ett år sedan. Enkäten genomförs av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, i samarbete med regionerna och inom ramen för Nationell Patientenkät.

Det är den första nationella patientenkät som genomförs via 1177.se.

Varför en Graviditetsenkät?

Graviditetsenkäten är en del av en nationell satsning på kvinnors hälsa som regeringen har beslutat om. Områden inom satsningen är bland andra sexuellt våld, kunskap om vård vid könsstympning, ungdomsmottagningar och ungas sexuella hälsa samt förbättrade arbetssätt.

Ett sätt att ta tillvara kvinnornas erfarenheter blir genom en ny, nationell patientenkät – Graviditetsenkäten. Syftet är fånga gravida och nyblivna mammors upplevelser av sin hälsa och erfarenheter av vården under graviditet, förlossning och året efter förlossning. Resultaten är ett viktigt underlag för förbättringsarbete inom hela vårdkedjan utifrån ett patientperspektiv.

Ett pilotprojekt av Graviditetsenkäten genomfördes med gott resultat under 2019 i Region Skåne och Region Halland.

[Information om satsningen på kvinnors hälsa, resultat och rapporter och finns här.](#) Du kan också gå in på www.skr.se och söka på ”kvinnors hälsa” eller ”Graviditetsenkäten”.

Vem kan besvara enkäten?

Graviditetsenkäten består av tre olika delar och kan besvaras av den som:

- är i graviditetsvecka 25,
- födde barn för åtta veckor sedan,
- födde barn för ett år sedan.

Kvinnan svarar på en del i taget. Man kan svara på alla delarna, men måste inte. Den som är i graviditetsvecka 25 kommer att få ta del av alla delarna, men kan välja att besvara en eller flera. Vid lanseringen kommer den som fött barn för ett år sedan enbart att få den sista delen.

Varför ställs frågor bara till den födande och inte till partner?

Enkäten syftar till att fånga in kvinnors upplevelser av vård och hälsa under graviditet, förlossning och tiden efter förlossning. För att kunna skicka ut en patientenkät så behöver det finnas registrerade uppgifter om patienten. Under tiden för graviditet och förlossning samlas de uppgifterna i Graviditetsregistret där kvinnan, om hon samtycker, registreras vid inskrivning under graviditet.

Det finns under perioden för graviditet och förlossning inga registeruppgifter om partnern och därmed inget sätt att inom ramen för denna typ av patientenkät nå gruppen under den tiden.

I framtagandet av enkäten har vikten av partnern och dennes erfarenheter lyfts, och de anses också vara värdefulla. Därför har det i varje enkät infogats frågor som rör hur kvinna upplever att partnern involverats och bemötts.

Det är inte samma sak som att fråga partnern direkt, men är inom ramen för Graviditetsenkäten det sätt som har varit möjligt att använda för att ändå fånga in perspektivet.

Så här gör kvinnan för att delta:

1. Gå till webbplatsen <https://www.1177.se>.
2. Klicka på ”Logga in”, högst upp på sidan.
3. Klicka på ”Logga in” mitt på sidan med en nyckelsymbol.
4. Någon form av e-legitimation krävs här av säkerhetsskäl. Välj sätt för legitimering, exempelvis ”Mobilt Bank-ID”.
5. I inloggat läge, klicka på ”Inställningar” under kvinnans namn högst upp på sidan.
6. Fyll i kontaktuppgifterna. Välj även att få ”Avisering från 1177 Vårdguiden” via e-post och/eller sms.
7. Klicka på ”Spara” längst ner.

När uppgifterna är ifyllda, får kvinnan automatiskt ett meddelande till sin e-post eller mobil när det är möjligt att fylla i respektive del av enkäten. Från den dag enkäten kommit, har man sex veckor på sig att fylla i den.

TIPS!

Testa gärna att själv logga in på 1177.se för att se hur det ser ut, så att du kan hjälpa kvinnor som har frågor.

Var hittar man enkäten när man loggat in?

Det finns en inkorg i den profil man har på 1177. Till den kommer mejl med de olika delarna av enkäten att skickas. I mejlet ligger en klickbar länk till aktuell del av Graviditetsenkäten. Varje del tar cirka fem minuter att besvara.

Hur länge finns enkäten tillgänglig att besvara?

Kvinnan har möjlighet att besvara varje del av Graviditetsenkäten under sex veckor. Mejl med länken till enkäten försvinner därefter inte från 1177, men klickar man på länken efter sex veckor får man meddelandet att enkäten inte längre går att besvara.

Hur når vi kvinnor som inte har e-legitimation?

Har kvinnan inte e-legitimation, så kommer man inte åt sin Graviditetsenkät, eftersom man inte kan logga in på 1177.se. Statistik från 1177 säger dock att vi når en majoritet inom målgruppen. Enligt webbsidan bank-id.se har också drygt 98 procent av alla 21-40-åringar ett Bank-ID, vilket är en e-legitimation som kan användas på 1177.se.

Varför enbart en elektronisk enkät?

Med de beslut som finns idag, så finns Graviditetsenkäten fram till 31 december 2022. Regionerna har för denna begränsade period valt att använda enbart en elektronisk enkät med 1177.se som kanal.

Regionerna vill driva trafik till 1177.se, och det är också den kanal som fler nationella patientenkäter på sikt kommer att använda sig av.

Vad händer den 1 oktober?

Den 1 oktober 2020 börjar alla tre delar av Graviditetsenkäten att skickas ut. En kvinna som födde barn den 2 oktober 2019 kommer att få del tre utskickad. På motsvarande vis kommer kvinnor som är i vecka 25 eller födde barn för åtta veckor sedan att få enkäten. Förutsättningen för att få enkäten, är att kvinnan är registrerad i Graviditetsregistret samt har loggat in på 1177.se och fyllt i sina kontaktuppgifter.

Vilka typ av frågor ställs i enkäten?

Frågorna i enkäten handlar om kvinnans erfarenheter och upplevelser av vården, men även om den egna hälsan. Enkäten tar till exempel upp frågor som rör hur kvinnan upplevde bemötande hos sin barnmorska under graviditeten samt hur hennes psykiska och fysiska hälsa har varit under året efter förlossningen.

Varför är frågorna så intima?

Enkäten tar även upp frågor som exempelvis rör underlivsbesvär eller inkontinensproblem under och efter en graviditet. I utvärderingen av pilotprojektet 2019, besvarades frågorna kring intima ämnen i princip i lika hög grad som övriga frågor. De kommenterades inte heller som olustiga eller för privata att besvara, tvärtom kom det kommentarer i fritext från kvinnor som uppskattade att få dela sina upplevelser.

Vilka språk finns enkäten översatt till?

Enkäten finns vid lanseringstillfället den 1 oktober på svenska och engelska, men ska översättas till fler språk. Den kommer på sikt att finnas även på arabiska, persiska, finska, franska spanska och somaliska. Språken är valda utifrån de översättningar som normalt görs för andra nationella patientenkäter. Broschyr att dela ut till kvinnorna som besöker mödrahälsovården finns också på dessa språk. Sidan med information om Graviditetsenkäten på 1177.se kommer att översättas till de språk som enkäten översätts till.

Vem har tagit fram frågorna i Graviditetsenkäten?

Frågorna har utformats av SKR i samarbete med Bristningsregistret, Graviditetsregistret, Svenska Barnmorskeförbundet och Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi.

Hur länge kommer Graviditetsenkäten att pågå?

Enkäten är planerad att skickas ut kontinuerligt till och med 31 december år 2022, med start 1 oktober 2020. Enkäten kommer att utvärderas under perioden, för skapa underlag inför beslut om eventuell fortsatt förvaltning.

Hur får verksamheten reda på resultaten?

Resultaten kommer att återföras till verksamheterna löpande, genom systemet för Nationell Patientenkät. Varje vårdenheter inom mödrahälsovård och förlossning kommer att kunna logga in och följa sina resultat. Verksamheterna utser själva vem som får inloggningsuppgifter och kontaktpersonen för Nationell Patientenkät i varje region kommer att hjälpa till med registrering. Mer information om detta skickas ut separat.

Hur gör regioner som inte har direktöverföring av uppgifter från journal till Graviditetsregistret?

I alla regioner registreras en inskrivnings- och uppföljningsregistrering direkt i Graviditetsregistret. Det sker antingen automatiskt eller manuellt.

Tre regioner (Uppsala, Värmland och Kronoberg) har i nuläget ingen överföring av journaluppgifter till registret.

Enkät nummer ett skickas till kvinnan utifrån uppgift om första journalförda besök vid graviditet, som barnmorskan fört in i den manuella inskrivningsregistreringen.

Enkäterna två och tre skickas utifrån uppgift om förlossningsdatum.

För de regioner med automatisk överföring från journal till Graviditetsregistret hämtas uppgift om förlossningsdatum från FV1-mappen.

I de regioner som inte har direktöverföring av journaluppgifter, måste barnmorskan i Mödrahälsovården föra in förlossningsdatum i den manuella uppföljningsregistreringen för att enkät två och tre ska skickas.

Eftersom enkät två skickas cirka 8 veckor efter förlossningen, måste uppgift om förlossningsdatum registreras **innan** det gått 8 veckor efter förlossningen.

1. **Enkät ett:** För att kunna skicka ut den första enkäten är det avgörande att barnmorskan gjort en manuell inskrivningsregistrering. Detta är lika för alla regioner.
2. **Enkät två:** För att enkäten ska skickas ut 8 veckor efter förlossningen krävs att Barnmorskor i regionerna Uppsala, Kronoberg och Värmland registrerar förlossningsdatum manuellt i Graviditetsregistret tidigare än vad de flesta har som rutin idag, eftersom kvinnor kan göra eftervårdsbesök upp till 16 veckor efter förlossningen varpå uppföljningsregistreringen i allmänhet görs.
3. **Enkät tre:** I den manuella uppföljningsregistreringen finns uppgift om förlossningsdatum. Har den manuella uppföljningsregistreringen gjorts efter förlossningen (se ”enkät 2” ovan) så leder det automatiskt till att enkät tre skickas ut ett år efter förlossning.

Vad händer vid missfall?

Vid de tillfällen då mödrahälsovården registrerat i Graviditetsregistret att graviditeten avslutats före vecka 22+0, så skickas inte någon enkät ut.

Skulle detta inte ske så får kvinnan den första enkäten i vecka 25.

Denna innehåller dock en fråga som lyder ”Är du fortfarande gravid” och dessa kvinnor kan då ange ”nej” som svar. Då skickas inte enkäterna två och tre ut.

Vad händer om barnet dör i magen eller vid förlossning?

Vid den händelse att barnet dör i magen efter vecka 22+0, eller vid förlossning, så kommer enkätens del två och tre i de allra flesta fall inte att skickas ut. Det sker via exkludering i Graviditetsregistret.

Det kan vara så att en del kvinnor vill vara med och dela sina erfarenheter och upplevelser i enkäten, även om barnet dött. De bär på viktiga erfarenheter som ska tas tillvara av vården.

Bedömningen är dock att risken för att orsaka ytterligare trauma genom att få en enkät som rör förlossning och första tiden med sitt barn överskuggar nyttan i det här fallet.

Vad händer om kvinnan byter mödrahälsovårdsmottagning under graviditeten?

Då kopplas hennes resultat till den första mottagningen, där hon registrerades i Graviditetsregistret. Det händer dock relativt sällan, och även om det förekommer så är bedömningen att det inte ska påverka de sammanvägda resultaten.

Hur kommer Graviditetsenkäten att kommuniceras?

Graviditetsenkäten kommuniceras från SKR och varje region vid lansering. Den löpande och viktigaste kommunikationen kommer dock i den verksamhet som närmast möter kvinnorna. Material för denna information tas fram av SKR och regionerna.

Vilka nås av enkäten? Inklusions- och exklusionskriterier

Enkäten är riktad till alla kvinnor som är gravida och föder barn i Sverige, med inklusionskriterierna att kvinnan har ett svenskt personnummer, en registrering införd i Graviditetsregistret samt registrerat ett konto på 1177.se.

Exklusionskriterier är:

- kvinnor som avböjt deltagande i Graviditetsregistret,
- kvinnor där vården inte registrerat data i Graviditetsregistret,
- kvinnor med reservpersonnummer,
- de fall där mödrahälsovården registrerat i Graviditetsregistret att graviditeten avslutats före vecka 22+0, eller de fall då barnet dött i magen eller vid förlossning.

Kan man se vad enskilda kvinnor har svarat?

Nej. Personuppgifter som namn och personnummer avidentifieras och får enligt lag aldrig lämnas ut eller användas i rapporter eller i forskning. Det är frivilligt att besvara Graviditetsenkäten och att registreras i Graviditetsregistret.

Svaren från Graviditetsenkäten presenteras på gruppnivå när resultaten presenteras för vårdens verksamheter. Innan uppgifterna kan användas för eventuell, framtida forskning krävs alltid ett godkännande av Etikprövningsnämnden (EPN).

Vad är viktigt att tänka på för mig som jobbar i mödrahälsovården

- Mödrahälsovården är kvinnornas första kontakt med Graviditetsenkäten. Berätta gärna redan på inskrivningssamtalet att Graviditetsenkäten finns, vad den är och varför den är viktig. Ge vid behov information om hur de loggar in och anger kontaktuppgifter på 1177.se.
- För att kvinnorna ska få enkäten krävs en registrering i Graviditetsregistret. Informera även om registreringen i detta Nationella Kvalitetsregister.
- Ge en påminnelse vid besöket i vecka 24-25, eller en första information till de som den första tiden enkäten ligger ute inte hunnit få information tidigare.
- Ge gärna en påminnelse sista tiden innan förlossning om att kvinnan kommer att få en enkät åtta veckor efter förlossning.

- Vid graviditeter som avslutas innan vecka 22+0 måste detta registreras manuellt i Graviditetsregistret, annars kommer kvinnan att få enkäten i vecka 25.

Vad är viktigt att tänka på för mig som jobbar på förlossningsklinik

- De viktigaste informationstillfällena för Graviditetsenkäten är i mödrahälsovården och barnhälsovården, inte minst för att kvinnorna mottar så mycket annan information under sin tid på förlossningen och BB.
- Viktigt för dig som jobbar på förlossningsklinik är att känna till att Graviditetsenkäten finns, samt vid vilka tillfällen under och efter graviditet den skickas ut.

Alla verksamheter har via sin region tillgång till affischer och folder, eller digitalt informationsmaterial.

Vad är viktigt att tänka på för mig som jobbar i barnhälsovården?

- Eftersom två av tre delenkäter når kvinnorna efter förlossning, så är barnhälsovården en mycket viktig informationskanal.
- När personalen träffar kvinnan kring åtta veckor efter förlossning, samt vid ettårskontrollen, ta upp Graviditetsenkäten och fråga om kvinnan har en inloggning och kontaktuppgifter på 1177.se. Berätta gärna att Graviditetsenkäten finns, vad den är och varför den är viktig. Ge vid behov information om hur de loggar in och anger kontaktuppgifter på 1177.se.

Var vänder jag mig om jag har frågor om Graviditetsenkäten?

Om du har frågor om Graviditetsenkäten är du i första hand välkommen att höra av dig till kontaktpersonen för satsningen i din region.

Du är också välkommen att höra av dig till stödfunktionen för satsningen på Kvinnors hälsa på SKR, via graviditetsenkaten@skr.se.

Vem bekostar Graviditetsenkäten?

Graviditetsenkäten finansieras med medel från överenskommelsen mellan SKR och regeringen om ”En förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa”.

Finansieringen sker från SKRs del av pengarna och tas inte från regionernas pott. SKR samordnar arbetet kring enkäten, hantering av frågor och support, återföring av resultaten till regionerna samt framtagande av informationsmaterial till medarbetarna som möter kvinnorna.

Regionerna står för tryck av det informationsmaterial som SKR tar fram, distribution till verksamheterna samt för eventuella regionala och lokala kommunikationsinsatser.